

ارزیابی حمایت ساکنین روستاهای هدف گردشگری بر توسعه گردشگری پایدار (مطالعه موردی: روستاهای درسجین و گلابر، استان زنجان)

احمد رومیانی* - دانشجوی دکترای جغرافیا، عضو باشگاه پژوهشگران و نخبگان، واحد خرم آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، خرم آباد، ایران
خدیجه عباس رشید - دانش آموخته کارشناسی ارشد، مدیریت اقتصادی، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران
فریدون خادم - استادیار گروه اقتصاد، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۱/۲۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۱۲/۲۴

چکیده

گردشگری یکی از فعالیتهای اقتصادی، اجتماعی انکارناپذیر دنیای کنونی جوامع بشری است. این فعالیت پاسخی به نیازهای درونی انسان‌ها جهت تمدد اعصاب، استراحت، آشنایی با فرهنگ‌ها و بهره‌مندی از زیبایی‌های طبیعی و بکر است. یکی از زیرشاخه‌های صنعت گردشگری، گردشگری روستایی می‌باشد که با توجه به ظرفیت‌های طبیعی و فرهنگی موجود در روستاها، می‌تواند نقش مهمی در تجدید حیات روستاها، ایجاد اشتغال و درآمد بر روستاییان، حفاظت از میراث طبیعی، تاریخی و فرهنگی و در نهایت توسعه یکپارچه و پایدار روستایی داشته باشد. هدف از این پژوهش تحلیل اثرات حمایت ساکنین روستاهای هدف گردشگری بر توسعه گردشگری پایدار در دو روستای درسجین و گلابر در استان زنجان می‌باشد. نوع تحقیق کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی- تحلیلی است و برای گردآوری داده‌ها از روش‌های کتابخانه‌ای و میدانی (پرسش‌نامه، مشاهده) استفاده شده است. جامعه آماری این تحقیق در دو روستای هدف گردشگری در نظر گرفته شده است، که براساس سرشماری سال ۱۳۹۰، ۲۸۲۵ نفر جمعیت برآورد شده است و طبق فرمول کوکران ۲۹۰ پرسش‌نامه به صورت تصادفی بین مردم روستاهای نمونه توزیع و پخش گردیده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های (t تک نمونه‌ای، همبستگی) و مدل لیزرل بهره گرفته شده است. یافته‌های این تحقیق نشان داد که بین شاخص‌های وابستگی اجتماعی، هزینه‌های دریافت شده، مشارکت اجتماعی و منافع دریافت شده با حمایت ساکنان از توسعه پایدار گردشگری رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد به طوری که حمایت ساکنان از گردشگری پایدار در روستاهای نمونه مورد مطالعه به صورت مثبت، زمینه را برای پایداری مناطق روستاهای هدف گردشگری و کیفیت زندگی مردم فراهم کرده است.

واژگان کلیدی: توسعه گردشگری پایدار، روستاهای هدف، توسعه اقتصادی و اجتماعی، روستاهای درسجین و گلابر

نحوه استناد به مقاله:

رومیانی، احمد، عباس رشید، خدیجه و خادم، فریدون. (۱۳۹۷). ارزیابی حمایت ساکنین روستاهای هدف گردشگری بر توسعه گردشگری پایدار (مطالعه موردی: روستاهای درسجین و گلابر، استان زنجان). *مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۱۳ (۴)، ۲۱۷-۲۳۳.

http://jshsp.iaurasht.ac.ir/article_540513.html

مقدمه

گردشگری پدیده‌ای کهن است که از دیرباز در جوامع انسانی وجود داشته است و بتدریج در طی مراحل مختلف تاریخی به موضوعی فنی، اقتصادی، اجتماعی، اکولوژیکی خود رسیده است (Afarinsh, 2010:16). در این راستا گردشگری روستایی نیز جزیی از صنعت گردشگری به حساب می‌آید که می‌تواند با برنامه‌ریزی اصولی و مناسب، شناسایی مزیت‌ها و محدودیت‌های گردشگری روستایی نقش موثری در توسعه این مناطق و در نتیجه توسعه ملی و تنوع بخشی به اقتصاد ملی برعهده داشته باشد (Rezvani, 2008: 21). این مساله باعث شده است که در سال‌های اخیر بار دیگر، روستاهای گردشگری مورد توجه قرار گرفته و نظریه‌پردازان، برنامه‌ریزان و مجریان حکومتی در صدد برآیند تا با راهکارها و استراتژی‌های جدید در راستایی پایداری گردشگری تلاش بیشتری انجام دهند. بنابراین با توجه به اهمیت گردشگری، این صنعت از یک سو، می‌تواند به عنوان ابزاری برای توسعه مناطق روستایی (با جاذبه‌های خاص گردشگری) باشند (Lee & Chang, 2008). و از سوی دیگر، عامل مهمی در جهت رفع مشکلات کشاورزی، افزایش اشتغالزایی و افزایش درآمد و تغییرات اقتصادی- اجتماعی در سیستم جوامع میزبان باشد (Roumiani, 2013:17; Elisabete and Raschi, 2013: 1). بنابراین گسترش این صنعت برای گذران اوقات فراغت در مکان‌هایی که پتانسیل بالقوه جذب گردشگر را دارند، می‌تواند به عنوان ابزار کارآمدی در جهت رشد و توسعه‌ی همه جانبه جوامع گردشگران و ساکنین روستایی در نظر گرفته شود. در همین رابطه‌گان (1965) اعتقاد دارد که هیچ شکلی از توسعه به اندازه گردشگری، در بردارنده تاثیرات دوگانه نیست (Bird et al, 2009: 693). تاثیرات مختلف گردشگری به عوامل گوناگونی همچون میزان و حجم فعالیت‌های گردشگری، نوع و هدف این فعالیت‌ها، میزان جامعه میزبان در بخش گردشگری، و ظرفیت تحمل مقاصد گردشگری بستگی دارد (Gracan et al, 2010).

شواهد فراوان در نقاط جهان حاکی از آن هستند که توسعه گردشگری از توسعه رایج اقتصاد محور، به سمت توسعه پایدار اجتماعات محلی سوق یافته است و گردشگری پایدار سعی دارد با تاثیرگذاری در سه بعد پایداری اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی، ضمن جلب مشارکت جوامع محلی در توسعه اقتصاد ملی از طریق حفاظت از پتانسیل‌ها و حمایت از منابع طبیعی و محیط زیست به توسعه محلی بیانجامد (Roukn al-Din Eftekhari et al, 2010: 5-6). از طرف دیگر، رویکرد گردشگری پایدار به عنوان شکلی از گردشگری جایگزین، در پی بهبود کیفیت زندگی ساکنین محلی، ارتقاء تجربیات گردشگران و حفظ محیط زیست مقصد می‌باشد. لذا توسعه گردشگری به صورت چشمگیری به حسن نیت جامعه میزبان بستگی دارد و حمایت آن در توسعه و عملکرد موفقیت آمیز گردشگری، امری ضروری محسوب می‌شود (Gursoy et al, 2002: 679). در این رویکرد، موفقیت هر پروژه گردشگری مستلزم شناخت و درک کیفیت حمایت جامعه میزبان می‌باشد. همان طوری که قبلاً ذکر شد رفتار جامعه محلی با گردشگران در تمایل به مراجعه دوباره به مقصدهای مذکور تاثیر خواهد گذاشت. بدین سان درک واکنش جامعه محلی و عواملی که بر روی این طرز تفکر تاثیر می‌گذارند، به منظور دستیابی به حمایت مطلوب جامعه روستایی از توسعه گردشگری امری ضروری به شمار می‌آید. بنابراین با توجه به اهمیت موضوع در سال ۱۳۸۹، ۴۶۵ روستای هدف گردشگری در ایران شناسایی و ثبت شده است و الان نزدیک به یک هزار روستا افزایش یافته است. همچنین ۱۲۰ روستای هدف گردشگری در اولویت کارگروه عملیاتی روستاهای هدف گردشگری به تصویب رسیده است. بنابراین توسعه گردشگری پایدار بدون حمایت و مشارکت ساکنان روستاهای هدف گردشگری دشوار است. پس حمایت و پشتیبانی ساکنین عامل مهمی در توسعه جامعه در حال پیشرفت است. آشنایی و آگاهی از سوابق حمایت ساکنان محلی در توسعه و گسترش گردشگری پایدار می‌تواند به ترویج گردشگری پایدار کمک کند. زیرا جوامع می‌توانند این سوابق را به منظور پیش‌بینی سطح پشتیبانی و کمک ساکنین آن مورد ارزیابی قرار دهند. منطقه مورد مطالعه این تحقیق دو روستای درسجین و گلابر در استان زنجان می‌باشد که دارای جاذبیت‌های مختلفی مانند آبادی‌های سرسبز با چشم‌اندازهای زیبا و رودخانه‌هایی که از میان باغات و کشتزارهای آن عبور می‌کنند. چشمه‌های آب معدنی و برخی آثار مهم فرهنگی، تاریخی و طبیعی ازجاذبه‌های گردشگری این دو روستایی هدف گردشگری محسوب می‌شود. لذا هدف از این پژوهش ارزیابی حمایت ساکنین روستاهای هدف گردشگری بر توسعه گردشگری پایدار در محدوده‌های مورد مطالعه می‌باشد و به دنبال پاسخ‌گویی فرضیه‌های زیر می‌باشد:

- منافع دریافت شده از گردشگری پایدار بر حمایت از توسعه گردشگری پایدار موثر است.

- هزینه‌های دریافت شده از گردشگری پایدار بر حمایت از توسعه گردشگری پایدار موثر است.

- وابستگی اجتماعی بر حمایت ساکنان روستاهای هدف گردشگری از توسعه گردشگری پایدار موثر است.

- مشارکت اجتماعی بر حمایت ساکنان از توسعه گردشگری پایدار موثر است.

یکی از جاذبه‌ها و زیبایی‌های هر روستا که می‌تواند مسافر و گردشگر داخلی و خارجی را به خود جذب کند، جاذبه‌های طبیعی روستاهای هدف گردشگری است. در هر روستای هدف گردشگری ویژگی شاخص طبیعی، محیطی، اجتماعی - فرهنگی، اقتصادی و زیربنایی خاص نهفته است که فعالیت‌های گردشگری از این ویژگی‌ها تأثیر پذیرفته و ساختارهای مذکور را تحت تأثیر قرار می‌دهند. بنابراین گردشگری روستایی، یکی از مفاهیم و اشکال توسعه پایدار روستایی است که در آن از منابع موجود در مناطق روستایی استفاده می‌شود. این گونه توسعه، کمترین تأثیر مخرب را دارد، یا اصولاً فاقد چنین آثاری است و باعث ارتقای سطح بهره‌وری در مناطق روستایی، ایجاد اشتغال، اصلاح توزیع درآمد، حفظ محیط روستا و فرهنگ بومی، جلب مشارکت مردم بومی، محلی و ... خواهد شد (Rahimi & Ranjbar Dastnani, 2012: 1).

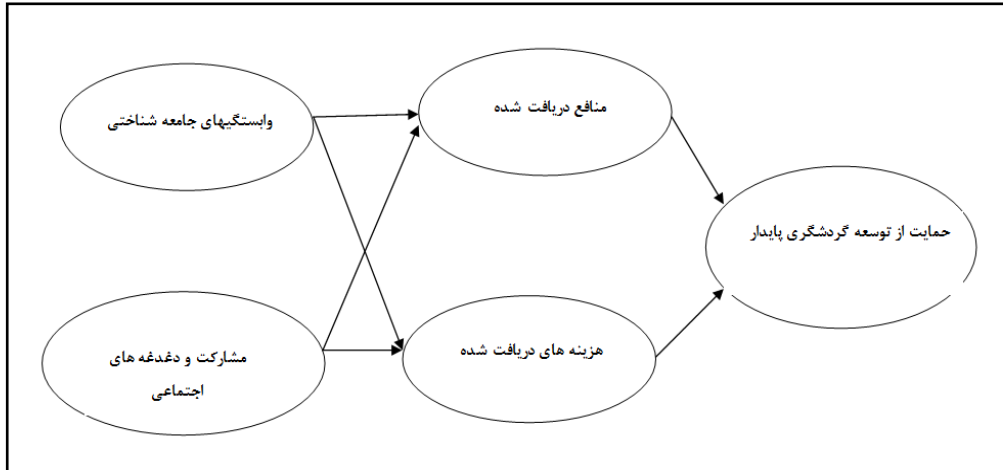
حمایت ساکنین برای توسعه گردشگری پایدار به طور گسترده‌ای در بخش گردشگری مورد بحث قرار گرفته است. چرا که چنین گسترش و توسعه‌ای می‌تواند نیازهای گردشگران را برآورده کند، فرصت‌هایی برای افزایش رشد اقتصادی فراهم کند، از مکان‌های فیزیکی محافظت و کیفیت زندگی ساکنین را بهبود بخشد. و از طرف دیگر، همزیستی توسعه گردشگری و کیفیت زیست محیطی را بوجود آورد (Lee et al, 2013; 37). مثلاً در کشور تایوان، گردشگری مبتنی بر جامعه با توسعه و حفاظت از محیط زیست مرتبط است. علاوه بر این، توسعه گردشگری مبتنی بر جامعه، به ویژه در مناطق روستایی، دهکده‌های ماهیگیری، جوامع بومی، سیاست دولت فعلی تایوان است (Taiwan Tourist Office, 2011). در همین رابطه لی (۲۰۰۹) و کریستالر (۲۰۰۴) معتقدند که آن‌ها شیوه زندگی ساکنان جامعه و تغییرات ساختاری در صنعت گردشگری را نتیجه توسعه مداوم، تغییرات و پیشرفت گردشگری می‌دانند، از جمله این تغییرات، می‌توان به منجر به تغییر در اقتصاد محلی (Simpson, 2008) تغییر اجتماعی (Simpson, 2008) تغییرات فرهنگی (Simpson, 2008) و تغییراتی محیطی شود و آن‌ها را تحت تأثیر خود قرار دهد (Gursoy et al, 2002: 679; Lee et al, 2010). در سال ۲۰۰۰ راتز پوسزگو بیان می‌کند جامعه‌ای که از گردشگری در تقویت اقتصادی خود استفاده می‌کند، باید گردشگری پایدار را به منظور مواجه و پاسخگویی به نیازها و خواسته‌های ساکنان آنجا، گسترش دهد. به طوری که دانشمندی مانند فالو و فانگ (۲۰۰۹) و گروسی و همکاران (۲۰۰۴) اظهار نمودند که توسعه گردشگری پایدار بدون حمایت و مشارکت ساکنان جامعه و اجتماع دشوار است (Lee et al, 2013). بنابراین، حمایت و پشتیبانی ساکنین عامل مهمی در توسعه جامعه در حال پیشرفت است. آشنایی و آگاهی از سوابق حمایت ساکنان محلی در توسعه و گسترش گردشگری پایدار می‌تواند به ترویج گردشگری پایدار کمک کند، زیرا جوامع می‌توانند این سوابق را به منظور پیش‌بینی سطح پشتیبانی و کمک ساکنین آن مورد ارزیابی قرار دهند (Fallon KO, 2009)؛ وابستگی اجتماع (Nippon & Lay; 2006)؛ و منافع دریافت (Nicholas et al, In 2009) و مشارکت اجتماعی (Grossi, 2003). حمایت ساکنان را برای توسعه گردشگری پایدار معرفی کرده‌اند. سیبل (۲۰۱۰) و تیلور (۱۹۵۵) معتقدند که توسعه گردشگری مبتنی بر جامعه، ابزار مهمی برای مدیریت پایدار و ماندگاری روستاها تبدیل شده است (Taylor, 1995; Sebele, 2010). از دیگر صاحب‌نظران چون دیر و گروسی، (۲۰۰۷)؛ چوی، (۲۰۱۱) بیان کردند، نظریه مبادله و معاوضه اجتماعی به منظور ارزیابی حمایت ساکنین برای توسعه گردشگری مورد استفاده قرار گرفته است. ساکنین جامعه تصمیم می‌گیرند که آیا در زمینه روابط و وابستگی‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، و محیطی به منافع و هزینه‌های ایجاد شده وابسته باشند یا خیر (Deir & Grossi, 2007; Choi, 2010). یون و توسونگ، ۲۰۰۶؛ نایپن، ۲۰۰۶ بیان کردند، مطالعات مبتنی بر نظریه مبادله و معاوضه اجتماعی نشان داده است که مزایای دریافت شده قطعا و به طور قابل توجهی بر حمایت از توسعه گردشگری موثرند و آن‌ها اظهار کردند که منافع و هزینه‌های دریافت و مشارکت‌های اجتماعی، متغیرهای حمایت ساکنان از توسعه گردشگری را نشان می‌دهد (Lee et al, 2013: 38). بنابراین آشنایی و درک حمایت ساکنین میزبان برای توسعه گردشگری پایدار، عامل مهمی در موفقیت مدیریت و بازاریابی گردشگری مبتنی بر جامعه است. پارک و فرانگ، (۲۰۰۵)؛ تامسون، (۲۰۰۵) معتقدند که وابستگی‌ها، برای ارتباط روانی بین مردم و اشیاء معنی خاصی را انعکاس می‌دهند و به منظور ارائه درک کلی از رفتار انسان استفاده می‌شوند. چنین مفاهیمی شامل وابستگی‌های والدین (Park & Funk, 2005). دین و مذهب (Thomson, 2005)؛ حیوانات خانگی (Williams & Muldoon, 2010)، شغل‌ها (Bird et al, 2006)؛ مکان‌ها (Smith, 2010) برندها و مارک‌ها (Park, 2010) و جوامع (Nicholas et al, 2009)

می‌باشند (Lee et al, 2013: 37). با ارزیابی این وابستگی‌ها می‌توان رفتار انسان را بهتر درک کنیم. در همین رابطه میکِل و مارتین (۱۹۹۴)، اظهار می‌کنند که وابستگی جامعه می‌تواند به عنوان مشارکت و انضمام و یکپارچگی اجتماعی منحصر به فردی در زندگی اجتماعی در نظر گرفته شود و رابطه موثر و محرک یا پیوند احساسی بین یک فرد و یک جامعه خاص را انعکاس دهد (Michelle & Martin, 1994). بنابراین، وابستگی جامعه ریشه فرد و احساس تعلق به یک جامعه را نشان می‌دهد (Lee et al, 2013: 38).

وابستگی جامعه ساختار پیچیده‌ای برای ارزیابی نگرش‌های ساکنان میزبان نسبت به جوامعشان است. در این رابطه پژوهش و تحقیق انجام شده توسط کلی و همکاران در سال ۲۰۰۴، نشان داده است که وابستگی ساکنان به جامعه شان از طریق مفاهیم هویت جامعه، تبعیت و عدم استقلال اجتماع، رابطه اجتماعی با جامعه، پاسخ‌های موثر و نفسانی به احساسات راجع به یک جامعه، است. میکِل و مارتین (۱۹۹۴) بیان کردند که منابع و مطالعات موجود، دیدگاه‌های متفاوتی در رابطه بین وابستگی جامعه، ساکنان میزبان و حمایتشان از توسعه گردشگری را ارائه داده‌اند (Lee et al, 2013: 38). به عنوان مثال، برخی نویسندگان مانند گروسی و همکاران (۲۰۰۴) نشان داده‌اند که وابستگی جامعه قابل توجه و رابطه مستقیمی بر حمایت و پشتیبانی از توسعه گردشگری دارد، همچنین (گروسی، ۲۰۱۰) از منافع و هزینه‌های دریافت شده به عنوان متغیرهای مستقل در بررسی نقش وابستگی جامعه در پیش‌بینی دقیق حمایت از توسعه گردشگری استفاده می‌کنند. برخی دانشمندان گزارش داده‌اند که وابستگی جامعه به طور قابل توجه، مستقیم و مثبتی بر هزینه‌ها و منافع دریافت شده موثرند و در نتیجه به طور غیر مستقیمی بر حمایت ساکنان میزبان بر توسعه گردشگری اثرگذار است (Grossi et al, 2010).

نیکولاس و همکاران^۱ (۲۰۰۸): روتیرفورد و همکاران (۲۰۰۴) معتقدند که وابستگی جامعه وسعت درگیری و مداخله ساکنان و به اشتراک گذاشتن موضوعات مربوط به زندگی شان با جوامع خود را توصیف می‌کند. مطالعات متعددی حمایت ساکنان میزبان در توسعه گردشگری را با تمرکز بر روی میزان وارده و درگیر شدن ساکنان در موضوع گردشگری مورد ارزیابی قرار داده‌اند (Lepp, 2005). آن‌ها اعلام کردند، مشارکت جامعه می‌تواند به عنوان عامل مهم و اساسی در توسعه گردشگری مبتنی بر جامعه در نظر گرفته شود. جمال گیتز^۲ (۱۹۹۵) معتقد است مشارکت و مداخله جامعه نقش مهمی در توسعه و گسترش گردشگری پایدار مبتنی بر جامعه دارد، زیرا مشارکت جامعه می‌تواند ارزش یک اجتماع و جامعه را از طریق افزایش اثرات مثبت گردشگری و کاهش اثرات منفی آن بالا ببرد (Lee et al, 2013: 38). براساس این تصور، مشارکت شهروند باید با توزیع مجدد قدرت همراه باشد، آرنستین در سال ۱۹۶۹ مدلی نردبانی از مشارکت شهروندان برای توصیف و شرح مراحل تکامل ذاتی این پروسه تعریف کرده است. در همین رابطه اوکازاکی^۳ (۲۰۰۸) اظهار کرد بر طبق این مدل، سه سطح از تکامل تدریجی، شامل عدم مشارکت، درجه‌ی اثر گذاری، و درجه قدرت شهروند به منظور ارزیابی سطوح مختلف مشارکت و مداخله جامعه در گردشگری اجتماعی مورد استفاده قرار می‌گیرند. همچنین وگنر (۱۹۹۵) بیان کردند، مطالعات گردشگری نشان داده است که مشارکت جامعه محلی در مدیریت و تصمیم‌گیری می‌تواند جامعه را در زمینه نیاز به یکی کردن گردشگری در اقتصاد محلی را متقاعد نماید (Wagner, 1995). سیبل در سال (۲۰۱۰)، بیان می‌کند که مداخله جامعه در گردشگری، موقعیت‌ها و فرصت‌های بیشتری را برای ساکنان میزبان برای بهره‌مندی از توسعه گردشگری فراهم می‌کند (Sebele, 2010). بنابراین در فرآیند برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری روستایی، مشارکت و تصمیم‌گیری مردم محلی امری اجتناب‌ناپذیر است و این تصمیم‌گیری باید در جهت حفظ منافع اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی مردم منطقه صورت گیرد؛ چراکه در غیر این صورت، مردم گردشگران را سرباری می‌پندارند که منابع آنان را مصرف می‌کنند و سود آن نصیب افراد غیر بومی می‌شود. این طرز تفکر ممکن است اصطکاک بین جوامع میزبان و مهمان بوجود آورد. لذا مشارکت مردم محلی در برنامه‌ریزی و توسعه و همچنین در فعالیت‌های گردشگری امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است.

1. Nicholas et al
2. Jamal Getz
3. Okazaki

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق (Source: Lee, 2013: 42)

در هر تحقیق علمی مطالعه و بررسی تحقیقات و پژوهش‌هایی که در ارتباط با موضوعات انجام می‌شود لازم و ضروری است، چرا که بدون دستیابی به نتایج پژوهشی دیگران، توسعه و تکامل آن‌ها، امکان رسیدن به پاسخ مناسب و تجزیه و تحلیل بهتر میسر را نخواهد کرد؛ لذا در این پژوهش به تعدادی از تحقیقات انجام شده پرداخته شده است.

باتلر (۱۹۹۸) در پژوهشی با تحت عنوان "تجزیه و تحلیل بخش‌بندی نگرش‌های ساکنان نسبت به تاثیرات اجتماعی گردشگری" با استفاده از روش‌های توصیفی-تحلیلی و میدانی به تجزیه و تحلیل بخش‌بندی نگرش‌های ساکنان نسبت به تاثیر اجتماعی گردشگری پرداخته است. یافته‌های این پژوهش نشان داد که تفاوت‌های معنادار در نگرش‌های ساکنان شناسایی شده است و به ویژگی‌های شخصی و موقعیتی، تماس گردشگر، طول اقامت، سن و زبان که متغیرهای اصلی آن‌ها هستند، وجود دارد و پیشنهاد دادند که چنین تفاوت‌هایی باید بوسیله آژانس‌های توسعه خصوصی و عمومی گردشگری بیشتر بررسی شوند (Butler, 1998).

وارگاس و همکاران (۲۰۱۱)، در پژوهشی با عنوان "نگرش‌های ساکنان نسبت به گردشگری" با استفاده از معادلات ساختاری و روش‌های توصیفی-تحلیلی، میدانی به نگرش‌های ساکنان نسبت به توسعه گردشگری پرداخته‌اند. یافته‌های این تحقیق نشان داد که این پژوهش کمک زیادی به رفتار گردشگران، تراکم گردشگران و سطح توسعه گردشگری ادراک شده توسط ساکنان را فراهم ساخته است و از طرف دیگر، یافته‌ها نشان می‌دهد که بین متغیرهای به کار گرفته شده در این تحقیق رابطه معناداری وجود دارد (۲۰۱۲)، در پژوهشی چشم‌انداز پشتیبانی ساکنان از هویت گردشگری را با استفاده از روش‌های توصیفی-تحلیلی و میدانی با هدف حمایت جامعه جزیره موریس در حیطه اقتصادی را با آزمایش کردن مدلی مبتنی بر نظریه تبادلات اجتماعی و نظریه هویت، تجزیه و تحلیل کرد. به طوری که این مدل مبتنی بر هویت شغلی، هویت زیست محیطی و هویت جنسی ساکنان را ارائه می‌دهد؛ که نگرش‌های مرتبط با تاثیرات گردشگری و حمایت‌های رفتاری را تحت تاثیر قرار می‌دهد. نتایج این تحقیق نشان داد که هویت یک شخص رابطه مستقیم بر حمایت دارد اما ممکن است همیشه بر نگرش‌ها تاثیر گذار نباشد. یافته‌ها ارتباط نظریه تبادلات اجتماعی و نظریه هویت را در تشریح حمایت جامعه از گردشگران در اقتصاد جزیره تایید را تایید می‌کند. اوکیچ و همکاران (۲۰۱۲)، در مقاله‌ای با عنوان "گردشگری روستایی جایگزین برای توسعه پایدار، لوآندا، کنیا"، با هدف روشن کردن راه‌حلی برای بازگشت سرمایه به مناطق روستایی به منظور جذب گردشگری پرداخته‌اند. یافته‌های این پژوهش نشان داد که حدود ۶۰ درصد از ساکنان در بخش لوآندا در زیر خط فقر زندگی می‌کنند. بنابراین سرمایه‌گذاری در گردشگری مناطق روستایی می‌تواند به توسعه کشاورزی و تجارت در این مناطق کمک کند و مکمل فعالیت‌های رفاه اقتصادی و اجتماعی، بازسازی بخش کشاورزی و کاهش مهاجرت افراد تحصیل کرده و بازسازی مناطق روستایی شود (Roumaini, 1392: 17). بولی و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهش خود با عنوان "توانمندسازی و نگرش‌های ساکنان نسبت به گردشگری" با استفاده از روش‌های کتابخانه‌ای و میدانی به این نتیجه رسیدند که توانمندسازی روانشناختی و منافع اقتصادی شخصی، تاثیر مثبت و مستقیم بر روی حمایت گردشگری دارد. علیقلی‌زاده فیروزجایی و همکاران (۱۳۸۹)، در پژوهشی با عنوان "نگرش و گرایش جامعه میزبان به توسعه گردشگری در نواحی روستایی نمونه مورد مطالعه: دهستان گلیجان، شهرستان تنکابن" به این نتیجه رسیدند که ماهیت نگرش و گرایش ساکنان محدوده مورد مطالعه نسبت به گردشگری با یکدیگر تفاوت معنی‌داری دارند و میزان حمایت ساکنان تحت تاثیر سطح توسعه

گردشگری می‌باشد. به طوری که با افزایش میزان اثرات منفی ناشی از توسعه گردشگری در مقایسه با منافع حاصله، به تدریج از میزان حمایت‌های میزبان کاسته خواهد شد. براین اساس روستاهای ساحلی با درک قوی‌تر، اثرات و پیامدهای منفی گردشگری حمایت کمتری را از توسعه گردشگری نسبت به روستاهای دور از ساحل داشته‌اند. رحیمی و رنجبردستنانی (۱۳۹۱)، در پژوهشی به ارزیابی و اولویت‌بندی جاذبه‌های اکوتوریسم، روستاهای هدف گردشگری استان چهارمحال و بختیاری پرداخته‌اند. در این پژوهش با استفاده از روش‌های تحلیل سلسله مراتبی AHP پس از تعریف معیارها و زیر معیارها از بین ۱۲ روستای مصوب هدف گردشگری در استان چهارمحال و بختیاری ۳ روستا به عنوان اولویت‌های نخست سرمایه‌گذاری مورد گزینش قرار گرفت. یافته‌های تحقیق نشان داد که روستاهای ده چشمه، هوره و آتشگاه به ترتیب از شرایط بهتری به منظور سرمایه‌گذاری برخوردار هستند و به ترتیب اولویت ۱ تا ۳ را به خود اختصاص داده و سایر روستاها در اولویت‌های بعدی قرار دارند که در این میان روستای دزک اولویت آخر (اولویت ۱۲) را به خود اختصاص داده است. لطیفی و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان "موانع موثر بر توسعه فعالیت‌های گردشگری در نواحی روستایی همدان، با تاکید بر روستاهای هدف گردشگری" با هدف بررسی موانع توسعه گردشگری در روستاهای هدف گردشگری شهرستان همدان پرداخته‌اند، به طوری که از بین روستاهای هدف گردشگری شهرستان همدان سه روستای ورکانه، سیمین ابرو و خاکو به عنوان نمونه، انتخاب و مورد بررسی قرار گرفته‌اند. از آنجایی که روش مورد استفاده توصیفی-تحلیلی و میدانی صورت گرفته است نتایج تحلیل عاملی موانع توسعه گردشگری در روستاهای مورد مطالعه نشان می‌دهد که ۴ عامل زیرساختی، فرهنگی، برنامه‌ریزی و مدیریتی و همچنین اطلاع رسانی و تبلیغاتی در مجموع ۶۳/۱۷ درصد از واریانس را تبیین می‌کنند. علیقلی‌زاده فیروزجایی و همکاران (۱۳۹۳)، در پژوهشی با عنوان "سنجش نگرش و گرایش جامعه میزبان به توسعه گردشگری در نواحی روستایی مناطق بیابانی و کویری (مطالعه موردی: نواحی روستایی شهرستان خور و بیابانک)" به این نتیجه رسیدند که جامعه محلی از توسعه گردشگری حمایت زیادی می‌کند و میزان حمایت آن‌ها تابعی از سطح توسعه گردشگری، وابستگی شغلی، وابستگی درآمدی، سطح تحصیلات و غیره می‌باشد. درعین حال که این روستاها به طور کلی از گردشگری حمایت زیادی می‌کنند با توجه به اینکه تصویر ذهنی ساکنین در روستاهای گردشگرپذیر در بعد اثرات مثبت گردشگری قویتر و در بعد اثرات منفی گردشگری ضعیفتر نسبت به ساکنین در روستاهای کمتر گردشگر پذیر درک شده است به لحاظ میزان حمایت، روستاهای با سطح گردشگر پذیری بیشتر حمایت بیشتری از روستاهای کمتر گردشگر پذیر داشته‌اند و تفاوت به لحاظ میزان حمایت معنادار است. بوذرجمهری و مودودی ارخودی (۱۳۹۴)، در پژوهشی با عنوان "ارزیابی تطبیقی توان‌های مختلف گردشگری در روستاهای هدف استان گلستان" به این نتیجه رسیدند که بین سطح توان‌های طبیعی، تاریخی- فرهنگی روستاهای گردشگری منطقه با سطح توان‌های زیرساختی آن‌ها هم خوانی موثری وجود ندارد. از سوی دیگر وجود ارتباط معنی‌دار بین توان‌های زیرساختی با حجم گردشگر، نشان می‌دهد که برخورداری از توان‌های طبیعی، تاریخی- فرهنگی روستاهای هدف بدون ارتقای توان زیرساختی آن‌ها امکان‌پذیر نیست. علیقلی‌زاده فیروزجایی و قنبرزاده اشعری (۱۳۹۴)، در پژوهشی به سنجش حمایت ساکنین روستایی از توسعه گردشگری در روستاهای مناطق جنگلی و عوامل موثر بر آن پرداخته‌اند. ساکنین روستاهای مناطق جنگلی در حد بالایی از توسعه گردشگری حمایت می‌کنند. در این رابطه سطح حمایت ساکنین از توسعه گردشگری با متغیرهای نظیر سن و نوع شغل رابطه معناداری دارد. علاوه بر آن، نگرش ساکنین از اثرات و پیامدهای اجتماعی و اقتصادی تاثیر مستقیم (مثبت) و معنادار و نگرش ساکنین از اثرات و پیامدهای زیست‌محیطی تاثیر معکوس (منفی) و معنادار بر سطح حمایت نسبت به توسعه گردشگری در روستاهای مناطق جنگلی داشته است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر یک پژوهش کاربردی است که برای تبیین موضوع و نتایج آن از روش‌های توصیفی-تحلیلی مبتنی بر روش کتابخانه‌ای و میدانی (پرسش‌نامه و مشاهده) استفاده شده است. جامعه آماری این تحقیق در دو روستای گلابر و درسجین که از طرف استانداری و سازمان میراث فرهنگی و صنایع دستی انتخاب شده‌اند در نظر گرفته شده است، لذا براساس سرشماری سال ۱۳۹۰ هر کدام به ترتیب دارای ۲۳۸۸ و ۴۳۷ نفر جمعیت و تعداد خانوار ۶۸۱ و ۱۵۰ برآورده شده است که براساس فرمول کوکران ۲۹۰ پرسش‌نامه در محدوده‌های مورد مطالعه توزیع و پخش گردیده است.

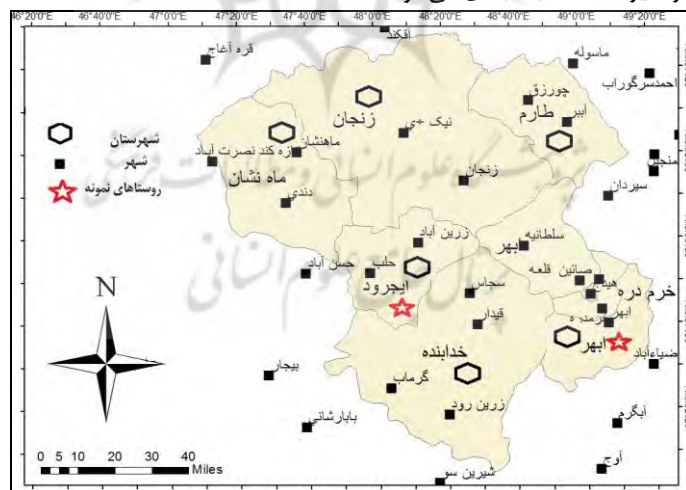
$$n = \frac{\frac{(1/96)^2 (0/70)(0/30)}{(0/05)^2}}{1 + \frac{1}{2825} \left(\frac{(1/96)^2 (0/70)(0/30)}{(0/05)^2} - 1 \right)} = 290$$

N (جامعه آماری): ۲۸۲۵ نفر جمعیت
 P (افراد دارای صفت): ۷۰ درصد
 Q (افراد فاقد صفت): ۳۰ درصد.
 D (تفاضل احتمال صحت گفتار): ۵ درصد
 T (میزان صحت گفتار): ۱/۹۶

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آماری (t تک نمونه‌ای و همبستگی) و مدل لیزرل استفاده شده است. در این تحقیق ۴۳ گویه در پنج شاخص (وابستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، هزینه‌های دریافت شده، منافع دریافت شده) و توسعه پایدار گردشگری در نظر گرفته شده است. الفای کرونباخ شاخص‌های پنج گانه، وابستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، منافع دریافت شده، هزینه دریافت شده، حمایت از توسعه پایدار گردشگری، هر کدام به ترتیب، ۰/۷۲۱، ۰/۷۳۰/۹۰۷، ۰/۸۷۷/۰، ۰/۷۷۴/۰، به دست آمده است که نشان از پایداری داده در جهت بررسی تحقیق مورد نظر می‌باشد.

قلمرو جغرافیایی پژوهش

براساس آخرین تقسیمات سیاسی و اداری کشور، روستای گلابرسفلی جزو آبادی‌های دهستان گلابر از بخش مرکزی شهرستان ایجرود استان زنجان بشمار می‌آید. روستای گلابرسفلی در فاصله ۱۲ کیلومتری بخش جنوب شرقی شهر زرین‌آباد (مرکز شهرستان ایجرود) و ۴۸ کیلومتری مرکز استان زنجان (شهرزنجان) مستقر می‌باشد. در حال حاضر مختصات دقیق جغرافیایی این روستا ۴۸ درجه و ۱۸ دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار گرینویچ و ۳۶ درجه و ۲۰ دقیقه از عرض شمالی است. ارتفاع نسبی آن از سطح آب‌های آزاد ۱۶۵۰ متر می‌باشد. همچنین از دیگر روستایی که در این پژوهش مورد مطالعه قرار گرفته است روستای درسجین با مرکزیت روستای درسجین قرار گرفته است. این روستا از شمال با روستای ازنا، از شرق با روستای بالیخلو، از جنوب با روستای شیورین و از غرب با روستای آغچه کند همسایه است. و از نظر موقعیت جغرافیایی، روستای درسجین در ۴۹ درجه و ۱۴ دقیقه طول شرقی و ۳۶ درجه و ۰۱ دقیقه عرض شمالی واقع شده است. ارتفاع روستای مزبور از سطح دریا ۱۶۷۵ متر است. براساس تقسیمات اقلیمی ایران، این روستا در اقلیم سردسیر خشک طبقه بندی می‌شود.

شکل ۲. موقعیت روستاهای نمونه در شهرستان و استان زنجان

یافته‌ها و بحث

از بین مشخصات ۲۹۰ پاسخ‌دهنده به پرسش‌نامه مذکور، بیشترین پاسخ‌گویان مربوط به گروه سنی ۳۱ تا ۴۰ (با مقدار ۵۱/۸ درصد)، از لحاظ سطح تحصیلات، ۴۰/۳ درصد دارای سواد ابتدایی، ۶۲/۵ درصد پاسخ‌گویان مرد، و از لحاظ بررسی شغلی ۵۱/۲ درصد دارای شغل کشاورزی در محدوده‌هایی مورد مطالعه بوده‌اند.

در بخش تحلیل استنباطی ابتدا با استفاده از آزمون کولموگروف اسمیرنوف فرض نرمال بودن نمونه‌ها مورد بررسی قرار گرفته، سپس با استفاده از آزمون معناداری ضریب همبستگی و t تک نمونه‌ای فرضیه‌های تحقیق مورد آزمون قرار گرفته‌اند.

آزمون کولموگروف اسمیرنوف

فرضیه‌های آزمون نرمال بودن مورد مطالعه، بصورت زیر است.

$$\begin{cases} H_0: \text{نمونه دارای توزیع نرمال است} \\ H_1: \text{نمونه دارای توزیع نرمال نیست} \end{cases}$$

در واقع فرض صفر بیان می‌کند که توزیع نمونه، اختلاف معناداری با توزیع نرمال ندارد. در صورتی که مقدار احتمالی یعنی سطح معناداری کوچکتر از مقدار 0.05 باشد فرض صفر یعنی فرض نرمال بودن توزیع نمونه مورد مطالعه در سطح خطای 5 درصد رد می‌شود و در غیر این صورت فرض صفر تایید می‌شود و این به معنی آن است که توزیع نمونه مورد مطالعه، نرمال می‌باشد. نتایج آزمون نرمال بودن متغیرهای پژوهش در جدول (۱) قابل مشاهده است.

جدول ۱. نتیجه آزمون نرمال بودن متغیرها در نمونه‌ها

نتیجه آزمون	سطح معناداری	مقدار اماره آزمون کولموگروف اسمیرنوف	تعداد	معیارها
توزیع نرمال است	۰/۷۷۳	۰/۶۵۳	۳۹۰	وابستگی اجتماعی
توزیع نرمال است	۰/۶۵۲	۰/۹۷۴	۳۹۰	مشارکت اجتماعی
توزیع نرمال است	۰/۵۹۷	۰/۷۷۵	۳۹۰	منافع دریافتی
توزیع نرمال است	۰/۹۴۶	۰/۵۱۰	۳۹۰	هزینه دریافتی
توزیع نرمال است	۰/۷۳۲	۰/۶۷۴	۳۹۰	توسعه پایدار گردشگری

با توجه به مقادیر سطح معناداری بدست آمده در جدول (۱) که همگی بالاتر از 0.05 است، فرض صفر یعنی فرض نرمال بودن توزیع نمونه‌ها در سطح خطای 5 درصد تایید می‌شود، یعنی اختلاف معناداری بین توزیع نمونه‌ها با توزیع نرمال وجود دارد. بنابراین با توجه به نرمال بودن نمونه‌های مورد مطالعه، برای آزمون فرضیه‌های تحقیق از روش‌های پارامتریک استفاده خواهد شد.

فرضیه اول: برای آزمون این فرضیه با توجه به نرمال بودن توزیع نمونه‌ها از آزمون آماری t تک‌نمونه و همبستگی استفاده شده است. فرض‌های صفر و یک را می‌توان به صورت زیر تعریف کرد:

$$\begin{cases} H_0: \rho = 0 \\ H_1: \rho \neq 0 \end{cases}$$

که در آن ضریب همبستگی بین دو متغیر می‌باشد. به عبارت دیگر:

H_0 : منافع دریافت شده از گردشگری پایدار بر حمایت از توسعه گردشگری پایدار موثر نیست.

H_1 : منافع دریافت شده از گردشگری پایدار بر حمایت از توسعه گردشگری پایدار موثر است.

برای پاسخ به فرضیه مطرح شده در بالا، همان طوری که جدول (۲) نشان می‌دهد، تحلیل میانگین عددی حاصل از محاسبه مولفه‌های اثرات شاخص منافع دریافت شده در توسعه گردشگری پایدار در محدوده مورد مطالعه می‌باشد که در بین پاسخگویان با استفاده از داده‌های پرسش‌نامه‌ای بدست آمده است که مبین بالا بودن مقادیر میانگین بدست آمده در مولفه‌های مورد نظر تحقیق از حد میانگین (۳) می‌باشد. به طوری که در سطح معناداری و تفاوت آن‌ها از مطلوبیت عددی نیز به شکل مثبت ارزیابی و برآورد شده است. همان طوری که، میزان تفاوت معناداری میانگین در همه موارد که با احتساب دامنه طیفی میانگین مولفه‌ها (که بین ۱ تا ۵ براساس طیف لیکرت در نوسان است)، مقدار بدست آمده برای تمامی مولفه‌ها بالاتر از میزان مطلوبیت عددی مورد آزمون یعنی (۳) ارزیابی شده است. البته لازم به ذکر است که مولفه‌های افزایش موقعیت‌های گردشگری و افزایش تولیدات کالاهای سنتی به ترتیب بیشترین فاصله تفاوت از حد مطلوب عددی مورد آزمون را دارا بوده است. بنابراین، تفاوت معناداری در سطح 0.05 قابل مشاهده بوده و تفاوت آن‌ها از مطلوبیت عددی مورد آزمون نیز عمدتاً به شکل مثبت ارزیابی و برآورد شده است.

جدول ۲. معناداری تفاوت از حد مطلوب شاخص‌های منافع دریافت شده در حمایت از توسعه گردشگری پایدار

شاخص‌ها	میانگین	آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت از حد مطلوب	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	
						پایین تر	بالا تر
وجود جاذبه‌های گردشگری	۴/۲۳	۷/۲۲۳	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۲۳۳	۰/۸۸	۱/۵۸
افزایش موقعیت‌های خرید گردشگران	۴/۱۰	۷/۱۳۱	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۱۰۰	۰/۷۸	۱/۴۲
افزایش درآمدهای جانبی	۴/۳۰	۱۱/۹۴۸	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۳۰۰	۱/۰۸	۱/۵۲
تنوع تولید و رونق اقتصاد	۴/۰۷	۷/۰۵۹	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۰۶۷	۰/۷۶	۱/۳۸
افزایش موقعیت‌های گردشگری	۴/۵۷	۱۱/۰۸۹	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۵۶۷	۱/۲۸	۱/۸۶
بهبود راه‌ها و امکانات عمومی	۴/۰۰	۷/۳۷۴	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۷۲	۱/۲۸
ایجاد انگیزه آشنایی با فرهنگ بومی و محلی	۴/۳۰	۱۰/۷۷۰	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۲۰۰	۰/۹۷	۱/۴۳
توسعه فعالیت‌های فرهنگی و سنت‌های محلی	۴/۰۷	۷/۸۹۹	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۰۶۷	۰/۷۹	۱/۳۴
افزایش تبادلات فرهنگی	۴/۱۳	۱۰/۸۶۵	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۱۳۳	۰/۹۲	۱/۳۵
انگیزه صیانت از فرهنگ و سنت‌های گذشته	۴/۱۰	۷/۵۰۳	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۱۰۰	۰/۸۰	۱/۴۰
افزایش تولیدات کالاهای سنتی	۴/۳۷	۱۳/۴۶۲	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۳۶۷	۱/۱۶	۱/۵۷
حفاظت از محیط زیست	۳/۹۳	۴/۸۷۷	۲۸۹	۰/۰۰۰	۰/۹۳۳	۰/۵۴	۱/۳۲
تعامل بین بازدیدکنندگان و ساکنان	۳/۹۳	۶/۵۱۳	۲۸۹	۰/۰۰۰	۰/۹۳۳	۰/۶۴	۱/۲۳
توسعه فن آوری IT	۳/۷۰	۳/۲۵۲	۲۸۹	۰/۰۰۰	۰/۷۰۰	۰/۲۶	۱/۱۴

فرضیه دوم: همچنین برای پاسخ به این فرضیه از آزمون آماری t تک نمونه و همبستگی استفاده شده است. فرض‌های صفر و یک را می‌توان به صورت زیر تعریف کرد:

$$\begin{cases} H_0: \rho = 0 \\ H_1: \rho \neq 0 \end{cases}$$

که در آن ضریب همبستگی بین دو متغیر می‌باشد. به عبارت دیگر:

H_0 : هزینه‌های دریافت شده از گردشگری پایدار بر حمایت از توسعه گردشگری پایدار موثر نیست.

H_1 : هزینه‌های دریافت شده از گردشگری پایدار بر حمایت از توسعه گردشگری پایدار موثر است.

همان طوری که جدول (۳) نشان می‌دهد، تحلیل میانگین عددی حاصل از محاسبه مولفه‌های اثرات شاخص هزینه‌های دریافت شده از گردشگری پایدار در محدوده مورد مطالعه می‌باشد که در بین پاسخ‌گویان با استفاده از داده‌های پرسش‌نامه‌ای بدست آمده است که مبین بالا بودن مقادیر میانگین بدست آمده در مولفه‌های مورد نظر تحقیق از حد میانگین (۳) می‌باشد. به طوری که در سطح معناداری و تفاوت آن‌ها از مطلوبیت عددی نیز به شکل مثبت ارزیابی و برآورد شده است، لذا مولفه‌های افزایش هزینه‌های دریافتی از گردشگری و افزایش سرمایه و ایجاد کارآفرینی به ترتیب بیشترین فاصله تفاوت از حد مطلوب عددی مورد آزمون را دارا بوده است. بنابراین، تفاوت معناداری در سطح آلفا ۰/۰۵ قابل مشاهده بوده و تفاوت آن‌ها از مطلوبیت عددی مورد آزمون نیز عمدتاً به شکل مثبت ارزیابی و برآورد شده است.

جدول ۳. آزمون معناداری تفاوت از حد مطلوب بین هزینه‌های دریافت شده از گردشگری بر حمایت از توسعه گردشگری پایدار

شاخص‌ها	میانگین	آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت از حد مطلوب	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	
						پایین تر	بالا تر
بازگشت سرمایه‌گذاری‌های معکوس	۴/۳۷	۱۳/۴۶۲	۲۹۰	۰/۰۰۰	۱/۳۶۷	۱/۱۶	۱/۵۷
افزایش درآمد از خدمات و تولیدات	۳/۹۳	۴/۸۷۷	۲۹۰	۰/۰۰۰	۰/۹۳۳	۰/۵۴	۱/۳۲
افزایش هزینه‌های دریافتی از گردشگری	۴/۵۰	۱۲/۰۴۲	۲۹۰	۰/۰۰۰	۱/۵۰۰	۱/۲۵	۱/۷۵
افزایش پس‌انداز و متنوع بودن درآمد	۴/۰۷	۶/۱۸۶	۲۹۰	۰/۰۰۰	۱/۰۶۷	۰/۷۱	۱/۱۴۲
افزایش سرمایه و ایجاد کارآفرینی	۴/۷۳	۳/۳۴۳	۲۹۰	۰/۰۰۰	۰/۷۳۳	۰/۲۸	۱/۱۸

فرضیه سوم: برای پاسخ به این فرضیه از آزمون آماری t تک نمونه و همبستگی استفاده شده است. فرض‌های صفر و یک را می‌توان به صورت زیر تعریف کرد:

$$\begin{cases} H_0: \rho = 0 \\ H_1: \rho \neq 0 \end{cases}$$

که در آن ضریب همبستگی بین دو متغیر می‌باشد، به عبارت دیگر:

H_0 : وابستگی اجتماعی بر حمایت ساکنان روستاهای هدف گردشگری از توسعه گردشگری پایدار موثر نیست.

H_1 : وابستگی اجتماعی بر حمایت ساکنان روستاهای هدف گردشگری از توسعه گردشگری پایدار موثر است.

برای پاسخ به این فرضیه جدول (۴) نشان می‌دهد که تحلیل میانگین عددی حاصل از محاسبه مولفه‌های اثرات شاخص وابستگی اجتماعی از گردشگری پایدار در محدوده مورد مطالعه می‌باشد که در بین پاسخگویان با استفاده از داده‌های پرسش‌نامه‌ای بدست آمده است که مبین بالا بودن مقادیر میانگین بدست آمده در مولفه‌های مورد نظر تحقیق از حد میانگین (۳) می‌باشد. به طوری که در سطح معناداری و تفاوت آن‌ها از مطلوبیت عددی نیز به شکل مثبت ارزیابی و برآورد شده است، همان طوری که جدول (۴) نشان می‌دهد از دیدگاه پاسخگویان اثرات وابستگی اجتماعی ناشی از حضور گردشگران و توسعه گردشگری پایدار تا حدودی زیادی با وابستگی اجتماعی (توسعه امکانات و زیرساخت‌های روستایی، گرایش افراد برای زندگی در روستا و لذت بخش بودن فضای روستا، افزایش امید زندگی در روستا، پیوند فضای روستاها با هویت شخصی افراد، تداعی معنای واقعی زندگی در روستاها، وابستگی افراد به سنت‌های بومی و قومی، و افزایش گرایش افراد به ساده زیستی و مشارکت در تعاون مردمی روستا و تعلقات و وابستگی‌های خانوادگی و قومی) باعث مشارکت افراد در اداره روستاها و به تبع آن افزایش گردشگری و توسعه پایدار آن در روستاهای نمونه مورد مطالعه شده است. تحلیل یافته‌های جدول (۴) از دیدگاه پاسخ‌گویان نشان‌دهنده معناداری وابستگی اجتماعی افراد به روستاها و گرایش آنان به زندگی روستایی در سطح $0/05$ است و عمدتاً براساس طیف لیکرت دارای سطح بالاتر از حد متوسط است. البته لازم به ذکر است که مولفه‌های زندگی لذتبخش روستا و آسایش و آرامش روحی وابستگی به سنت‌های بومی و قومی هر کدام به ترتیب با میانگین $(4/77)$ ، $(4/77)$ و $(4/77)$ بیشترین فاصله تفاوت از حد مطلوب عددی مورد آزمون را دارا بوده است بنابراین، تفاوت معناداری در سطح آلفا $0/05$ قابل مشاهده بوده و تفاوت آن‌ها از مطلوبیت عددی مورد آزمون نیز عمدتاً به شکل مثبت ارزیابی و برآورد شده است.

جدول ۴. معناداری تفاوت از حد مطلوب شاخص‌های وابستگی اجتماع در حمایت از توسعه گردشگری پایدار

شاخص‌ها	میانگین	آماره آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت از حد مطلوب	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	
						پایین تر	بالا تر
امکانات و زیر ساخت‌ها	۴/۱۳	۶/۶۲۴	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۱۳۳	۰/۷۸	۱/۴۸
گرایش زندگی در روستا	۴/۲۰	۸/۱۶۳	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۲۰۰	۰/۹۰	۱/۵۰
زندگی لذتبخش روستا	۴/۷۷	۱۹/۱۹۹	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۷۶۷	۱/۵۸	۱/۹۵
آسایش و آرامش روحی	۴/۷۷	۱۰/۹۷۴	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۷۶۷	۱/۵۸	۱/۹۵
امید زندگی در روستا	۴/۵۰	۱۲/۰۴۲	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۵۰۰	۱/۲۵	۱/۷۵
هویت‌یابی	۴/۷۰	۱۹/۹۷۷	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۷۰۰	۱/۵۳	۱/۸۷
تداعی معنای واقعی زندگی	۴/۶۳	۱۸/۲۵۲	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۶۳۳	۱/۴۵	۱/۸۲
وابستگی به سنت‌های بومی و قومی	۴/۷۷	۱۹/۱۹۹	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۷۶۷	۱/۵۸	۱/۹۵
ساده زیستی و تعاون	۴/۵۷	۱۱/۷۸۸	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۵۶۷	۱/۲۹	۱/۸۴
تعلقات خانوادگی و قومی	۴/۵۰	۱۲/۰۴۲	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۵۰۰	۱/۲۵	۱/۷۵

فرضیه چهارم: برای پاسخ به این فرضیه از آزمون آماری t تک نمونه و همبستگی استفاده شده است. فرض‌های صفر و یک را می‌توان به صورت زیر تعریف کرد:

$$\begin{cases} H_0: \rho = 0 \\ H_1: \rho \neq 0 \end{cases}$$

که در آن ضریب همبستگی بین دو متغیر می‌باشد، به عبارت دیگر:

H0: مشارکت اجتماعی بر حمایت ساکنان از توسعه گردشگری پایدار موثر نیست.

H1: مشارکت اجتماعی بر حمایت ساکنان از توسعه گردشگری پایدار موثر است.

بنابراین در راستای پاسخ به فرضیه بالا جدول (۵) نشان می‌دهد که از دیدگاه پاسخ‌گویان افزایش حضور گردشگران و توسعه گردشگری در روستاها که باعث رشد و توسعه گردشگری پایدار روستایی می‌شود؛ تا حدود زیادی با مداخله جامعه همراه بوده است که زمینه را برای (ایجاد انگیزه و علاقه در فعالیت‌های مرتبط با توسعه گردشگری پایدار روستایی، انجام تحقیقات و پژوهش راهبردی در زمینه توسعه پایدار گردشگری، تحقیق و توسعه مدیریت محلی روستا و ایجاد علاقه در بین افراد به دخالت و مشارکت در فعالیت‌های روستا، ایجاد انگیزه بین افراد برای شرکت در تصمیمات پیشرفت و توسعه گردشگری و معیشت جوانان روستا، احترام و تکریم گردشگران و میهمانان و مشارکت مردم در مراسم مذهبی و اعیاد ملی) فراهم کرده است. بنابراین ارتباط معناداری بین تمامی متغیرهای بکار گرفته شده در تحقیق وجود دارد. تحلیل یافته‌های جدول (۵) نشان‌دهنده معناداری تغییرات صورت گرفته از دیدگاه پاسخ‌گویان در سطح ۰/۰۵ است و عمدتاً براساس طیف لیکرت دارای سطح بالاتر از حد متوسط است. به طوری که متغیر احترام و تکریم گردشگران و مشارکت در مراسم مذهبی و اعیاد ملی با میانگین ۴/۴۳ و ۴/۱۷ بیشترین میانگین را در حمایت از توسعه گردشگری به خود اختصاص داده است.

جدول ۵. معناداری تفاوت از حد مطلوب شاخص‌های مشارکت‌های اجتماعی در حمایت از توسعه گردشگری پایدار

شاخص‌ها	میانگین	آماره آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت از حد مطلوب	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	
						پایین تر	بالاتر
توسعه گردشگری	۴/۰۷	۶/۱۸۶	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۰۶۷	۰/۷۱	۱/۴۲
تحقیقات و پژوهش راهبردی	۳/۹۳	۵/۰۳۷	۲۸۹	۰/۰۰۰	۰/۹۳۳	۰/۵۵	۱/۳۱
تحقیق و توسعه مدیریت محلی	۳/۷۳	۳/۳۴۳	۲۸۹	۰/۰۰۰	۰/۷۳۳	۰/۲۸	۱/۱۸
مشارکت در پیشرفت و توسعه گردشگری	۳/۹۳	۴/۵۹۷	۲۸۹	۰/۰۰۰	۰/۹۳۳	۰/۵۲	۱/۳۵
احترام و تکریم گردشگران	۴/۴۳	۱۰/۷۸۵	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۴۳۳	۱/۱۶	۱/۷۱
مشارکت در مراسم مذهبی و اعیاد ملی	۴/۱۷	۸/۰۷۴	۲۸۹	۰/۰۰۰	۱/۱۶۷	۰/۸۷	۱/۴۶

در نهایت برای بررسی بهتر و نشان دادن مسئله مورد بررسی از همبستگی پیرسون به صورت کلی استفاده شده است تا نسبت به رابطه معناداری بین شاخص بیشتر نمایان شود. بنابراین تحلیل پارامتریکی همبستگی میان ابعاد پنجگانه وابستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، هزینه‌های دریافتی، منافع دریافتی و حمایت ساکنان در توسعه گردشگری پایدار در روستاها نشان‌دهنده وجود رابطه مستقیم میان این ابعاد می‌باشد. به طوری که، با افزایش تأثیر هر یک از ابعاد مدنظر تحقیق، سایر ابعاد و تأثیرات آنها نیز روند افزایشی را نشان می‌دهد. به عبارت دیگر، بیشترین میزان همبستگی بین شاخص‌های منافع دریافتی و مشارکت اجتماع می‌باشد و همین شاخص نیز تأثیر مثبتی بر روی بقیه شاخص‌های تحقیق دارد. بنابراین میزان معناداری این تأثیرات در سطح ۹۵ درصد قابل تبیین است (جدول ۶).

جدول ۶. ماتریس همبستگی بین شاخص‌های حمایت گردشگری و توسعه گردشگری پایدار

شاخص‌ها	آماره	توسعه گردشگری	وابستگی اجتماعی	مشارکت اجتماعی	هزینه‌های دریافتی	منافع دریافتی
حمایتی	ضریب همبستگی	۱/۰۰۰	۰/۵۴۲	۰/۶۸۱	۰/۶۷۵	۰/۷۸۴
	سطح معناداری	۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰

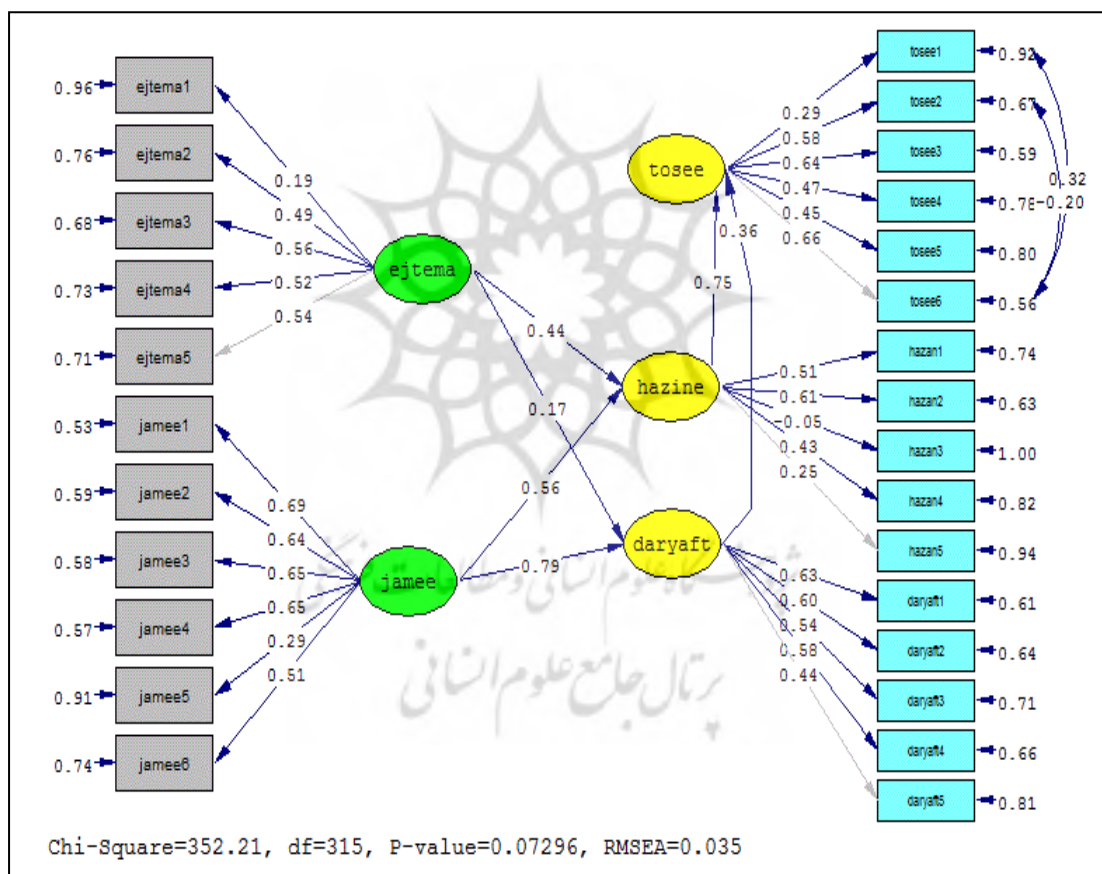
همچنین با توجه به خروجی لیزرل مقدار x^2/df محاسبه شده برابر با ۰/۳۸ می‌باشد وجود x^2/df نشان دهنده برازش مناسب مدل است. زیرا هر چه مقدار x^2/df کمتر باشد، مدل ارائه شده مدل مناسب‌تری می‌باشد با توجه به نتایج زیر که از خروجی نرم افزار لیزرل به دست آمده‌اند.

$$x^2/df = 0.38 \text{ و } p\text{-valu} = 0.072 \text{ و } RMSEA = 0.035$$

مقدار (p-value) بیشتر از مقدار سطح معنی‌داری استاندارد ($\alpha = 0.05$) می‌باشد. لذا مدل ارائه شده مدل مناسبی می‌باشد. همچنین با توجه به مقدار RMSEA به دست آمده که 0.038 می‌باشد و کمتر از 0.05 می‌باشد، لذا مدل از برازندگی مطلوب و قابل اطمینان برخوردار است. در جدول (۷) مهمترین شاخص‌های برازش مدل عبارتند: از (CFI)، (RMSEA)، (AGFI)، (GFI)، و... که حالت‌های بهینه برای این آزمون‌ها را نشان می‌دهند.

جدول ۷. بررسی شاخص‌های مناسب بودن مدل

ردیف	نام آزمون	مقدار استاندارد شاخص	مقدار شاخص در مدل مورد نظر	نتیجه گیری
۱	χ^2	کمتر از ۲	۰/۳۸	برازش مدل مناسب است
۲	p-value	بیشتر از ۰/۰۵	۰/۰۷۲	برازش مدل مناسب است
۳	GFI	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۷	برازش مدل مناسب است
۴	AGFI	بیشتر از ۰/۹	۰/۷۵	برازش مدل مناسب نیست
۵	RMSEA	کوچکتر از ۰/۰۸	۰/۰۳۸	برازش مدل مناسب است
۶	CFI	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۹	برازش مدل مناسب است

شکل ۳. تحلیل لیزرل شاخص‌های مورد استفاده در تحقیق

مدل لیزرل نشان می‌دهد که بین شاخص‌های بکارگرفته شده در تحقیق و حمایت ساکنان از توسعه گردشگری پایدار رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد. آزمون‌های به کارگرفته در جدول (۷) نشان می‌دهد که برازش مدل برای تمامی شاخص‌ها به جز آزمون AGFI مناسب بوده است، به طوری که برخی از شاخص‌های اجتماعی متغیر امید زندگی در روستا با میزان 0.19 ؛ و متغیر امکانات و زیر ساخت‌ها با میزان 0.49 کمترین میزان را در این شاخص به خود اختصاص داده‌اند و در شاخص منافع دریافت شده متغیر بهبود راه‌ها و امکانات عمومی با میزان 0.44 و در شاخص هزینه‌های دریافتی بازگشت سرمایه‌گذاری‌های معکوس و افزایش

درآمد از خدمات و تولیدات هر کدام با میزان ۰/۴۳ و ۰/۲۵ و در شاخص توسعه گردشگری، متغیر تحقیقات و پژوهش راهبردی، تحقیق و توسعه مدیریت محلی و مشارکت در پیشرفت و توسعه گردشگری هر کدام به ترتیب با میزان ۰/۲۹، ۰/۴۷ و ۰/۴۹ را به خود اختصاص داده‌اند.

نتیجه گیری

گردشگری به عنوان یکی از پایه‌های اقتصاد، می‌تواند نقش مهمی در توسعه و پیشرفت مناطق به عهده داشته باشد و به عنوان یکی از راهبردها و عوامل توسعه در مناطق، اهمیت بسزای دارد و اهمیت آن زمانی است که بتواند در توسعه پایدار به تنظیم روابط بین سه عنصر جامعه میزبان (ساکنین محلی)، نواحی طبیعی (مکان گردشگری) و توریست‌ها (گردشگران) بپردازد که این خود از اثرات گردشگری است. در همین رابطه علیقلی‌زاده فیروزجایی و همکاران (۱۳۸۹)، در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که ماهیت نگرش و گرایش ساکنان محدوده مورد مطالعه نسبت به گردشگری با یکدیگر تفاوت معنی‌داری دارند و میزان حمایت ساکنان تحت تاثیر سطح توسعه گردشگری می‌باشد. رحیمی و رنجبردستانی (۱۳۹۱)، در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که روستاهای ده چشمه، هوره و آتشگاه به ترتیب از شرایط بهتری به منظور سرمایه‌گذاری برخوردار هستند و به ترتیب اولویت ۱ تا ۳ را به خود اختصاص داده و سایر روستاها در اولویت‌های بعدی قرار دارند که در این میان روستای دزک اولویت آخر (اولویت ۱۲) را به خود اختصاص داده است. لطیفی و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که موانع توسعه گردشگری در روستاهای مورد مطالعه از ۴ عامل زیرساختی، فرهنگی، برنامه‌ریزی و مدیریتی و همچنین اطلاع‌رسانی و تبلیغاتی در مجموع ۶۳/۱۷ درصد از واریانس را تبیین می‌کنند. عزمی و رزلانسری (۱۳۹۳) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که طرح هدف گردشگری بر قیمت زمین‌های زراعی و کالاهای اثر گذارده و بر کیفیت زندگی روستاییان اثر منفی می‌گذارد. بنابراین این تحقیق با پژوهش حاضر همسوی خاصی دارد. لذا به منظور ارزیابی حمایت ساکنین روستاهای هدف گردشگری بر توسعه گردشگری پایدار در محدوده مورد مطالعه پرداخته شد. نتایج یافته‌های حاصل از ادبیات پژوهش و یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه‌ها نشان داد که روستاهای هدف گردشگری می‌تواند از طریق بکارگیری مولفه‌های حمایت ساکنان از گردشگری پایدار زمینه را برای بکارگیری افزایش کیفیت زندگی ساکنان در روستاهای نمونه فراهم و ارتقاء داد. همچنین یافته‌های حاصل از آزمون و فرضیه‌های پژوهش، حاکی از آنست که در روستاهای نمونه، در شاخص منافع دریافت شده، متغیرهای افزایش موقعیت‌های گردشگری و افزایش تولیدات کالاهای سنتی به ترتیب هر کدام با میزان (۴/۵۷) و (۴/۳۷) بیشترین فاصله تفاوت از حد مطلوب عددی مورد آزمون را به خود اختصاص داده است. در شاخص هزینه‌های دریافت شده، متغیرهای مولفه‌های افزایش هزینه‌های دریافتی از گردشگری و بازگشت سرمایه گذاری معکوس هر کدام با میزان (۴/۵۰) و (۴/۳۷) به ترتیب بیشترین فاصله تفاوت از حد مطلوب عددی مورد آزمون را دارا بوده است. در شاخص‌ها وابستگی اجتماعی، متغیرهای مولفه‌های زندگی لذت بخش روستا، آسایش و آرامش روحی و وابستگی به سنت‌های بومی و قومی هر کدام به ترتیب با میانگین (۴/۷۷)، (۴/۷۷) و (۴/۷۷) بیشترین فاصله تفاوت از حد مطلوب عددی مورد آزمون را دارا بوده است. و در نهایت در شاخص‌های مشارکت اجتماعی یا مداخله جامعه، متغیرهای متغیر احترام و تکریم گردشگران و مشارکت در مراسم مذهبی و اعیاد ملی با میانگین (۴/۴۳) و (۴/۱۷) بیشتر میانگین را در حمایت از توسعه گردشگری را به خود اختصاص داده است. براین اساس و در راستای نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر می‌توان نتیجه گرفت که حمایت ساکنان از گردشگری پایدار در روستاهای نمونه مورد مطالعه به صورت مثبت، رشد گردشگری را تحت تاثیر قرار داده است و زمینه را برای حمایت روستائیان از روستاهای هدف گردشگری فراهم کرده است که با توجه به یافته‌های پژوهش، راهکارهای زیر پیشنهاد می‌شود:

- زمینه را برای بسترسازی منافع دریافت شده مانند افزایش موقعیت‌های خرید گردشگران، افزایش تبادلات فرهنگی و انگیزه صیانت از فرهنگ و سنت‌های گذشته در محیط روستاهای نمونه فراهم کرد.
- زمینه را برای هزینه‌های دریافت شده مانند سرمایه‌گذاری‌های معکوس و پس‌انداز و متنوع بودن درآمد و افزایش در توسعه مناطق روستایی فراهم کرد.
- زمینه را برای مشارکت اجتماعی مردم محلی با گردشگران در روستاهای نمونه فراهم کرد.

- زمینه را برای بسترسازی وابستگی‌های اجتماعی از طریق فراهم کردن زیرساخت‌ها و امکانات، هویت‌یابی و تعلق مکانی در روستاهای نمونه برای مردم فراهم کرد.
- در نهایت توسعه گردشگری در مناطق روستایی باید به طور سیستمی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و ابعاد اقتصادی، جغرافیایی، مردم‌شناختی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و زیست‌محیطی را مورد بررسی قرار داد.

References

- Afarinsh, B. (2010). The attitude and the attitude of rural residents towards tourism development case study: the city of Abhar Soltanieh rural areas. Master's thesis (Department of Geography and Rural Planning). (*In Persian*)
- Aligholizadi Firouzjai N., & Ghanbarzadeh, A. (2015). the evaluation of rural residents support the development of rural tourism Mnaq forest and its determinants, *Tourism Planning and Development Magazine*, 14 (15), 118-170. (*In Persian*)
- Aligholizadi Firouzjai, N., Ramezandadeh Lsbiovi, M., & Esmaeili, M. (2014), measuring the attitudes and trends Mizab community to develop tourism in rural areas and desert wilderness areas (Case Study: city Khor rural areas), *Geographic studies dry*, 5 (14), 53-37. (*In Persian*)
- Aligholizadi Firouzjai, N. (2008). The effects of tourism on economic, environmental and rural areas. Case Study: Rural areas of the central city of Noshahr doctoral thesis Geography and Rural Planning, Tehran University. (*In Persian*)
- Azmi, A., & Rezansar, A. (2014). Aimed at measuring the impact of tourism on the development of tourism in rural villages and monasteries city DA sword. *Journal of Applied Research in Geographical Sciences*, 34 (1), 232-215. (*In Persian*)
- Boley, B., Bynum, et al. (2014). Empowerment and resident attitudes toward tourism: Strengthening the theoretical foundation through a Weberian lens. *Annals of Tourism Research*, 49, 33-50.
- Bouzarjomehri, Kh., & Mawdudi Arkhud, M. (2015). A comparative assessment of different potential target rural tourism in Golestan province. *Human Settlement Planning Studies*, 10 (31), 13-1. (*In Persian*)
- Butler Richard Hall, C. M., & Jenkins, J. (1998). Tourism and recreation in rural areas.
- Byrd, E., Bosley, H., & Dronberger, M. (2009). Comparisons of stakeholder perceptions of tourism impacts in rural eastern North Carolina. *Tourism Management*, 30 (1), 693-703.
- Choi, H. C., & Murray, I. (2010). Resident attitudes toward sustainable community tourism. *Journal of Sustainable Tourism*, 18(4), 575-594
- Dyer, P., Gursoy, D., Sharma, B., & Carter, J. (2007). Structural modeling of resident perceptions of tourism and associated development on the Sunshine Coast, Australia. *Tourism Management*, 28 (2), 409-422
- Eagles, P. F. J., McCool, S. F., & Haynes, C. F. (2002). Sustainable tourism in protected areas: Guidelines for planning and management. Gland, Switzerland: International Union for the Conservation of Nature.
- Elisabete, F. and Raschi, A., (2013). Trekking out of the crisis: is there a role for rural tourism? Working group number: 17, XXV ESRS Congress, Florence, 29 July- 1 August 2013. <http://www.florenceesrs2013.com/wp-content/uploads/2012/07/17WG.pdf>.
- Filo, Kevin R., Daniel C. Funk., & Danny O,'B. (2008). It's really not about the bike: Exploring attraction and attachment to the events of the Lance Armstrong Foundation. *Journal of Sport Management*, 22 (5), 501-525.
- Gracan, D. Zadel, Z., & Birin, N. (2010). Camping tourism With the purpose of Lengthening the tourism in Croatian tourism. *Tourism & Hospitality*, 106-119.
- Gursoy, D., & Kendall, K.W. (2006). Hosting mega events e modeling locals' support. *Annals of Tourism Research*, 33(3), 603-623.
- Gursoy, D., & Rutherford, D. G. (2004). Host attitudes toward tourism e an improved structural model. *Annals of Tourism Research*, 31(3), 495-516.

- Gursoy, D., Jurowski, C., & Uysal, M. (2002). Resident attitudes e a structural modeling approach. *Annals of Tourism Research*, 29(1), 79-105.
- Latifi, S., Nari M, Karim Zlykhayy Mobile, L. (2012). Obstacles affecting the development of tourism activities in the rural areas of the province, with an emphasis on tourism villages. *Journal of Regional Planning*, 3 (2), 77-87. (In Persian)
- Lee, C. K., Kang, S. K., Long, P., & Reisinger, Y. (2010). Residents' perceptions of casino impacts: a comparative study. *Tourism Management*, 31(2), 189-201.
- Lee, Ch. Ch., & Chang, Ch. P. (2008). Tourism development and economic growth: a closer look at panels. *Journal of Tourism Management*. 29 (1), 180 - 192.
- Lee, T.H. (2013). Influence analysis of community resident support for sustainable tourism development, ELSEVIER. *Tourism Management*, Contents lists available at SciVerse ScienceDirect, *Tourism Management* 34 (2013) 37-46, journal homepage: www.Elsevier.com/locate/tourman
- Lepp, A. (2007). Residents' attitudes towards tourism in Bigodi village, Uganda. *Tourism management*, 28 (3), 876-885.
- Rahimi, D., laboring Dstnany, M. (2012). Assess and prioritize ecotourism attractions (tourism target villages in the province of Chahar Mahal and Bakhtiari). *Urban and Regional Studies and Research*, 4 (14), 131, 150. (In Persian)
- Rezvani, M. (2008). *The development of rural tourism*. Tehran: Tehran University Press.
- Robin Nunkoo-University of Waterloo, Canada-Dogan Gursoy-Washington State University, USA (doi:10.1016/j.annals.2011.05.006) RESIDENTS' SUPPORT FOR TOURISM An Identity Perspective
- Roumiani, A. (2013). Evaluation of the role of capital flows in developing urban-rural Paydargrdshgry Case Study; Rural fence Age, the city of Bouin Zahra. Geography and Rural Planning Master's thesis, University of Zanjan. (In Persian)
- Rukn alDin Aftkhari, A.R., & Mahdavi, D., & Pourtaheri, M. (2010). The process of naturalizing indicators of sustainable development of rural tourism in Iran. *Rural Studies*, 1(4), 41-1. (In Persian)
- Sebele, L. S. (2010). Community-based tourism ventures, benefits and challenges: Khama Rhino Sanctuary Trust, Central District, Botswana. *Tourism Management*, 31, 136-146.
- Taylor, G. (1995). The community approach: does it really work? *Tourism Management*, 16 (7), 487-489.
- Vargas-Sánchez, A., Porrás-Bueno, N., & de los Ángeles Plaza-Mejía, M. (2011). Explaining residents' attitudes to tourism: Is a universal model possible? *Annals of Tourism Research*, 38 (2), 460-480.
- Wager, J. (1995). Developing a strategy for the Angkor world heritage site. *Tourism Management*, 16 (7), 515-523.
- Williams, J. M., Muldoon, J., & Lawrence, A. (2010). Children and their pets: exploring the relationships between pet ownership, pet attitudes, attachment to pets and empathy. *Education and Health*, 28 (1), 12-15.

How to cite this article:

Roumiani, A., Abbas Rashid, K. & Khadem, F. (2018). Assessment the development of sustainable tourism in rural tourism target (Case Study: Darsajin and villages in the province Glauber Zanjan). *Journal of Studies of Human Settlements Planning*, 13(1), 217-233.

http://jshsp.iaurasht.ac.ir/article_540513_en.html

Assessment the Development of Sustainable Tourism in Rural Tourism Target (Case Study: Darsajin and Golabar Villages in the Zanjan Province)

Ahmad Roumiani*

Ph.D. Candidate of Geography, Young Researchers and Elite Club, Khoramabad Branch, Islamic Azad University, Khoramabad, Iran

Khadijah Abbas Rashid

M.A in Economic Management, Zanjan Branch, Islamic Azad University, Zanjan, Iran

Fereydoun Khadem

Assistant Professor, Dep. of Economics, Zanjan Branch, Islamic Azad University, Zanjan, Iran

Received: 14/03/2017

Accepted: 15/04/2018

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Tourism is one of the undeniable realities for economic and social human societies at the present time. These activities respond to inner needs of human beings for relaxation, recreation, meeting cultures and enjoyment of natural and original beauties. One of subfields of tourism, rural tourism, which is due to natural and cultural capacities in rural areas, can play an important role in the revitalization of rural areas, create jobs and income to villagers, protection of natural heritage, history and culture and finally, it follows integrated and sustainable rural development.

Methodology

This study is an applied research which clarifies the issue and the results of analytical methods based on library and field methods (questionnaires, observation) have been used. The population of this research in two villages Golabar and Darsajin have been selected by Provincial Governor, Housing Foundation and Cultural Heritage, Handicrafts and Tourism Organization, therefore, according to 1390 census, each of them respectively has 681 and 150 people and numbers of households have been estimated 2388 and 437 one. Based on Cochran formula, a sample of 290 questionnaires were distributed in the range studied. The test data for statistical analysis (t single sample and solidarity) and LISREL model is used. In this study, 43 items in five indicators (social affiliation, social participation, fees received, interest received) and sustainable tourism development are considered. Cronbach's alpha index of the fifth, social involvement, community involvement, interest received, was charged, in support of sustainable tourism development, each respectively, 0/721, 0/907, 0/730, 0/877, 0/774, which indicates the reliability of the data obtained in the investigation is.

Results and discussion

Tourism as one of the economic bases, play an important role in development of areas. It makes sense when it considers regulation of relations between the three components of the host society (local residents), natural areas (tourist spot) and tourists which is tourism's effect. The aim of this study is to analyze the effects of tourism on the development of sustainable tourism, aims to support rural communities in two villages in the province, Darsajin and Golabar. Among profiles of 290 respondents to the questionnaire, most respondents have been in the age group of

* Corresponding Author:

Email: aroumiani@hotmail.com

31 to 40 (with 51.8 percent), in terms of education level, 40.3 percent have had a primary school certificate, 62.5 percent of respondents have been male, and from the reviews in occupation 51.2 percent have been in agriculture in the studied scope. The inferential analysis using the Kolmogorov-Smirnov on the assumption of normal samples was studied. Then, using the one-sample t test, correlation coefficient and the research hypotheses were tested. In this study, 43 items in five indicators (social affiliation, social participation, fees received, interest received) and sustainable tourism development have been considered.

Conclusion

The findings showed that the indexes of social dependence, fees received, social participation and interest received with the support of the inhabitants of sustainable tourism development and there is a positive significant relationship. So that, residents supporting sustainable tourism in the villages has been positive and lay groundwork for sustainable tourism and provided quality of life as target villages. Accordingly and in line with the results of this study, it can be concluded that residents of villages that support sustainable tourism in the sample positively affect tourism growth and lay groundwork for sustainable tourism and quality of life has been provided for the target villages.

Key words: sustainable tourism development, target villages, economic and social development, Darsajin and Golabar villages

